

Dosarul nr.2ra-1282/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (Jud: V. Holban)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: E. Palanciuc, A. Malîi, V. Clima)

ÎNCHEIERE

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Ion Druță
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Oxana Busuioc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Busuioc
împotriva Societății pe Acțiuni „Apă Canal” cu privire la anularea ordinului de
concediere, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, a compensației
în locul restabilirii la locul de muncă și încasarea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-
a admis apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Apă Canal”, s-a casat hotărârea din
8 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre
cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La 2 februarie 2018, Oxana Busuioc a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Societății pe Acțiuni „Apă Canal” cu privire la anularea ordinului de
concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la
muncă și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, a activat în cadrul Societății pe
Acțiuni „Apă Canal” timp de 15 ani, inițial fiind angajată conform ordinului nr.
105-p din 1 august 2001, în funcția de operator la Stația de telefoane a Serviciului
automatizări pe un termen de un an, iar, ulterior, la 1 august 2004, prin ordinul nr.98-
p din 16 iunie 2004, raporturile au fost modificate pentru o perioadă nedeterminată.

În acest context, reclamanta a specificat că, la 1 noiembrie 2004, prin ordinul
nr. 180-p, a fost transferată în funcția de tehnician, iar începând cu 2 martie 2005,
prin ordinul nr.34-p din 01 martie 2005, a fost transferată în funcția de jurisconsult
pe perioadă nedeterminată.

Astfel, reclamanta a notat că, la 31 iulie 2017, prin ordinul Societății pe Acțiuni
„Apă Canal” nr.65 cu privire la modificarea structurii organizaționale și reducerea
unor unități din statele de personal ale Societății pe Acțiuni „Apă Canal”, au fost

dispuse și unele modificări în structura societății, fiind aprobată o nouă organigramă, precum și o structură a noilor subdiviziuni. Concomitent, a fost dispusă inițierea procedurilor de disponibilizare a personalului, procedură adiacentă optimizării structurii organizatorice.

Prin urmare, reclamanta a afirmat că în rezultatul optimizării, au fost create și unele funcții noi, inclusiv în ceea ce ține de activitatea exercitată de către ea în cadrul societății, printre care și funcția de specialist-coordonator, la care, a informat că dorește să pretindă.

Reclamanta a considerat că promovarea în funcție, a fost îndeplinită pe alte principii decât cele ale profesionalismului și fără a se ține cont de stagiul de activitate din cadrul societății și de rezultatele acesteia.

În aceste condiții, reclamanta a relatat că, la 3 noiembrie 2017, a refuzat propunerea administrației, iar prin ordinul nr.468-p din 7 noiembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Apă Canal” a fost eliberată din funcție în temeiul art. 86 alin. (1) lit. v) al Codului Muncii, în legătură cu refuzul salariatului de a continua munca în legătură cu schimbarea proprietarului unității, reorganizarea acesteia, precum și a transferării unității în subordinea unui alt organ.

Reclamanta a considerat că ordinul de eliberare drept unul ilegal și emis cu încălcarea normelor în vigoare.

Reclamanta Oxana Busuioc a solicitat anularea ordinului nr. 468-p din 7 noiembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Apă Canal” cu privire la desfacerea contractului individual de muncă, restabilirea în funcție, încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Apă Canal” în beneficiul său a salariului pentru absența forțată de la muncă și a prejudiciului moral.

Pe parcursul examinării cauzei, Oxana Busuioc a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitând anularea ordinului nr. 468-p din 7 noiembrie 2017 a Societății pe Acțiuni „Apă Canal” cu privire la desfacerea contractului individual de muncă, încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Apă Canal” în beneficiul său a salariului pentru absența forțată de la muncă în sumă de 68 746,32 de lei, a compensației în locul restabilirii la locul de muncă în mărime de 5 salarii medii, ce constituie 48 562,50 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 19 712,50 de lei (f.d. 39-40).

Prin hotărârea din 8 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea depusă de Oxana Busuioc a fost admisă parțial, fiind anulat ordinul nr. 468-p din 7 noiembrie 2017 emis de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” privind concedierea Oxanei Busuioc în temeiul art. 86 alin. (1) lit. v) din Codul Muncii. A fost încasat din contul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul Oxanei Busuioc salariul pentru absența forțată de la muncă în mărime de 67 987,50 de lei, compensația în locul restabilirii în funcție, în mărime de 3 salarii medii, ceea ce constituie suma de 29 137,50 de lei și prejudiciul moral în mărime de 9 712,50 de lei, în total 106 837,50 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. A fost încasat din contul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3 205,12 lei (f.d. 52-57).

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că din conținut ordinului nr. 65 din 31 iulie 2017 a Societății pe Acțiuni „Apă Canal” cu privire la modificarea structurii organizatorice și reducerea unor unități din statele de personal, se atestă o

restructurare internă și nu reorganizare în sensul normelor codului civil. Prima instanță a ajuns la concluzia că angajatorul nu a motivat juridic ordinul privind concedierea Oxanei Busuioc, iar drept consecință instanța a considerat acest ordinul ca fiind unul ilegal.

Prin decizia din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Apă Canal”, fiind casată hotărârea din 8 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea ca fiind neîntemeiată a acțiunii depuse de Oxana Busuioc.

La adoptarea soluției, Curtea de Apel Chișinău a stabilit că de la 1 ianuarie 2017 și până la 1 septembrie 2017, în cadrul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” au existat două subdiviziuni distincte în cadrul cărora activat jurisconsultii, și anume, Serviciul Juridic, cu 6 unități de personal, și Secția juridică din cadrul Direcției relații cu clienții, cu 9 unități.

Ulterior, în legătură cu punerea în aplicare a noilor state de personal, aprobate prin ordinul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” nr. 65 din 31 iulie 2017 cu privire la modificarea structurii organizatorice și reducerea unor unități din statele de personal ale Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, serviciul juridic și secția juridică din cadrul Direcției relații cu clienții, au fost reorganizate, prin instituirea Departamentului Juridic, Grupul Juridic General, și Sectorul juridic clienți, cu 15 unități de personal.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, odată cu aprobarea noilor state de personal și punerea în aplicare a acestora, angajatorul – Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” a propus Oxanei Busuioc o funcție în cadrul Departamentului nou creat, și anume, funcția de jurisconsult al Sectorului juridic clienți, Departamentul juridic, însă, salariatul a refuzat să accepte oferta angajatorului. Ca urmare, Societatea pe Acțiuni „Apă Canal” a desfășurat contractul individual de muncă cu Oxana Busuioc, în temeiul art. 86 alin. (1) lit. v) din Codul Muncii.

În consecință, Curtea de Apel Chișinău a menționat că structura organizatorică internă a angajatorului a fost reorganizată, iar salariatul a refuzat să fie numită într-o funcție similară celei deținute de aceasta.

Curtea de Apel Chișinău a respins argumentul primei instanței că nu a avut loc o reorganizare internă a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, invocând că instanța a omis să stabilească care urmau a fi acțiunile angajatorului după emiterea ordinului nr. 216-p din 20 septembrie 2017, în cazul în care, au fost aprobate noi state de personal, iar în anexa la acest ordin, funcția deținută anterior de Oxana Busuioc nu se mai regăsea.

Totodată a fost respins și concluzia instanței de fond cu referire la faptul că, angajatorul nu a motivat juridic în nici un mod ordinul nr. 407-p din 01 noiembrie 2017, în situația în care, instanța nu a indicat nici o normă legală care ar incumba în sarcina angajatorului obligația de motivare juridică a ordinului cu privire la transferul salariatului într-o altă funcție.

La fel, Curtea de Apel Chișinău a indicat că prin acțiunea depusă, Oxana Busuioc și-a manifestat dezacordul cu ordinul de concediere, dar totodată și cu decizia angajatorului de a nu o promova în funcția de specialist-coordonator, însă, acest dezacord al Oxanei Busuioc nu poate constitui temei de anulare a ordinului de

concediere, în condițiile în care, ordinul de concediere a fost emis cu respectarea procedurii și a legislației în vigoare. Prin urmare, Colegiul conchide că argumentele expuse în acțiunea Oxanei Busuioc cu privire la anularea ordinului de concediere sunt neîntemeiate și nu pot constitui temei de anulare a ordinului contestat, în consecință impunându-se soluția de respingere a acțiunii.

La 28 februarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 97).

La 25 aprilie 2019, Oxana Busuioc, a depus recurs împotriva deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurenta Oxana Busuioc, în motivarea recursului, a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, a aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Totodată recurenta a menționat că instanța de apel neîntemeiat și-a motivat soluția în temeiul art. 86 alin. (1) lit. v) Codul muncii, deoarece a considerat recurenta nu există niciuna din condițiile prevăzute de norma invocată, adică nu a avut loc schimbarea proprietarului unității, reorganizarea unității sau transferarea unității în subordinea unui alt organ.

La fel, recurenta a notat că instanța de apel a stabilit că a avut loc o reorganizare internă a angajatorului, însă trece cu vederea faptul că reorganizarea internă, reprezintă o modificare a structurii unității, în urma căreia au fost reduse unele funcții din statele de personal și create altele care au preluat funcția.

Prin urmare, recurenta a specificat că nuanțele procedurii de restructurare a unității sunt unele neînsemnate în cazul prezentului litigiu, atât timp cât, Societatea pe Acțiuni „Apă Canal” a încălcat procedura de reducere a statelor de personal.

La 4 iunie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Societății pe Acțiuni „Apă Canal”, informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data stabilită pentru examinarea cauzei, Societatea pe Acțiuni „Apă Canal” nu a înaintat referință la cererea de recurs depusă de Oxana Busuioc, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Oxana Busuioc, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 30 ianuarie 2019 a fost expediată în adresa părților la 28

februarie 2019 (f.d. 97), însă la materialele cauzei nu sunt date care ar confirma data recepționării deciziei instanței de apel.

Astfel, având în vedere data expedierii deciziei instanței de apel (28 februarie 2019), instanța de judecată a considerat că recursul declarat de Oxana Busuioc, la 25 aprilie 2019, este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al acestei căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o

cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, de exemplu, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, ibidem, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, ibidem, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (*a se vedea*, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Oxana Busuioc este formulată în baza art. 432 alin. 2 lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de Procedură Civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurenteii întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acesteia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în

funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, *ibidem*, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenta Oxana Busuioc a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecătii nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Oxana Busuioc nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Oxana Busuioc se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas